

بررسی علل

اجتماعی

حوادث

ناشی از کار

گستره پژوهش: کارگاهها و کارخانجات
استان تهران
مجری تحقیق: مسعود حاجی زاده میمندی

کنترل مشکلات و تصمیم‌گیری براساس پژوهش و تحقیقات علمی، یکی از دستاوردهای گرانمای انسان متمدن است. پیشرفت سریع نیم قرن گذشته در همه زمینه‌ها که شاید از تمام پیشرفتهای بشریت تا پنجاه سال پیش، بیشتر باشد تا حد زیادی از پیشرفت در روش‌شناسی و بکارگیری تحقیقات علمی ناشی شده است. براین اساس به بررسی علل اجتماعی حوادث ناشی از کار که یکی از مشکلات اجتماعی جامعه ماست اقدام گردید.

مطالعه علمی حوادث ناشی از کار و تحقیق درباره علل و شرایطی که احتمال وقوع حادثه را افزایش می‌دهند، به نظر امری واضح می‌رسد و اکثریت کسانی که به نحوی از نظر اجرایی و پژوهشی با حادثه ناشی از کار سروکار داشته‌اند به این ضرورت پی‌برده‌اند.

امروزه در چندین کشور (ژاپن و آمریکا) بطور منظم بیش از ۲ میلیون حادثه ناشی از کار در هر سال اتفاق می افتد.

با توجه به این واقعیت که بررسی حوادث ناشی از کار در ایران یک ضرورت علمی غیرقابل تردید است، لیکن مطالعات متکی به اطلاعات آماری مستند در این خصوص بندرت صورت گرفته است. البته از حدود بیست سال پیش تا کنون همواره آمارهایی در این زمینه توسط مراجع مختلف، بویژه سازمان تأمین اجتماعی، انتشار یافته است.^(۱) بنابراین، این امر را بر آن داشت تا با بررسی این پدیده و ارائه تصویری کلی از وضعیت موجود حوادث ناشی از کار از نظر علل بروز حادثه، ماهیت حوادث و ویژگیهای عمومی حادثه دیدگان و عوارض ناشی از آن، خدمت ناچیزی به بیمه شدگان عزیز کرده باشیم.^(۲)

مروری بر مطالعات و بررسی حوادث ناشی از کار در ایران نشان می دهد که این مطالعات جنبه آماری و توصیفی داشته و حادثه بیشتر از نظر فنی مورد بررسی قرار گرفته است. نگاهی به دسته بندی علل حوادث ناشی از کار، این جهت گیری را به خوبی نشان می دهد.

جدول توزیع آمار حوادث ناشی از کار به تفکیک علل حوادث در سال ۱۳۶۸

ردیف	علل حوادث	نسبت درصد به کل در سال ۱۳۶۸
۱	وسایل بی حفاظ	۴/۶۱
۲	وسایل معیوب	۲/۰۷
۳	بی احتیاطی	۴۶/۷۲
۴	نور ناقص	۰/۱۷
۵	تهویه نامطلوب	۰/۰۷
۶	فقدان اطلاعات	۳/۲۲
۷	لباس خطرناک	۰/۱۹
۸	سایر علل	۴۲/۹۴
	جمع کل	۱۰۰

فراوانی نسبی دو مقوله بی احتیاطی (۴۶/۷۲) و سایر علل (۴۲/۹۴) در ایسن دسته بندی قابل تأمل است. به اقتضای رشته تحصیلی (جامعه شناسی) و علاتمندی به نقش عوامل اجتماعی در احتمال افزایش یا کاهش وقوع پدیده های اجتماعی، بر آن شدیم که نقش شرایط اجتماعی در بوجود آمدن حوادث ناشی از کار را مورد بررسی قرار دهیم، بخصوص که تأثیر شرایط اقتصادی - اجتماعی در پیدایش حوادث ناشی از کار از طرف دیگران نیز پذیرفته شده بود.

در کلیه کشورها با هر درجه از رشد صنعتی و اجتماعی، آثار زیانبار و وحشتناک حوادث ناشی از کار به نسبت نیروی انسانی و سرمایه های مادی و معنوی آنان عظیم است که تنها با وضع قوانین و مقررات نمی توان آن آثار

هزینه های درمانی، هزینه تعمیرات، حقوق ایام بیماری و از کارافتادگی و مستمری بازماندگان. "مورد دوم خساراتی هستند که آثار آنها غالباً در درازمدت ظاهر می شود و به آسانی نمی توان مقدار آنها را از نظر کمی برآورد کرد. بعنوان مثال، ناراحتیها و تألمات روحی فرد حادثه دیده و همچنین زیانهای از دست دادن نیروی انسانی ماهر و کارآزموده از جمله این خسارات به حساب می آیند."^(۵)

"رسیدگی به بیمه شدگان حادثه دیده یکی از مهم ترین وظایف سازمان تأمین اجتماعی می باشد. این وظایف شامل خدماتی است که در قانون تأمین اجتماعی پیش بینی گردیده است و عبارتند از: درمان و پرداخت غرامت دستمزد به بیمه شده حادثه دیده، پرداخت غرامت نقص مقطوع، پرداخت مستمری از کارافتادگی جزئی و کلی ناشی از کار و بالاخره پرداخت مستمری به بازماندگان فوت ناشی از کار. بنابراین، تمهداتی که سازمان تأمین اجتماعی در قبال بیمه شدگان حادثه دیده دارد، متضمن هزینه های مالی است."^(۶)

در سالنامه آماری سال ۱۳۶۰ سازمان تأمین اجتماعی، مقایسه ای بین حوادث ناشی از کار در سالهای ۱۳۴۰ و ۱۳۶۰ بعمل آمده است. نتایج بدست آمده از این مقایسه نشان می دهد که صرف نظر از افزایش تعداد کارگران و نرخ تورم، میزان این هزینه ها سیر صعودی داشته است.

- ۱- تعداد مستمری از کارافتادگی از ۱۴۴۸ فقره در سال ۱۳۴۰ به ۲۷۰۳۶ فقره در سال ۱۳۶۰ رسیده یعنی ۱۸ برابر شده است.
- ۲- غرامت نقص عضو از ۳۴۰۰۲ ریال به ۴۹۹۴۳۲۳۷ ریال رسیده یعنی ۱۴۵ برابر شده است.
- ۳- غرامت دستمزد ایام بیماری ناشی از کار از ۱۱۸۶۷۲۱۴ ریال به ۴۷۶۳۵۳۰۸۰ ریال رسیده یعنی ۴۰ برابر شده است.
- ۴- هزینه های اعضای مصنوعی (دست، پا و غیره) اهدایی به کارگران معلول ناشی از کار از ۴۹۳۵۵۳۵ ریال به ۲۲۱۳۲۰۷۹ ریال در سال ۱۳۵۲ رسیده یعنی ۵ برابر شده است.
- ۵- میزان مستمری از کارافتادگی از ۱۳۶۳۲۶۳۴ ریال به ۴۹۴۱۰۷۰۵۳ ریال رسیده یعنی ۳۶۳ برابر شده است.
- ۶- میزان مستمری بازماندگان کارگرانی که بر

را محو کرد و یا کاهش داد. به عبارت دیگر، قوانین و مقررات به تنهایی ضامن اجرای صحیح اصول مربوط به تأمین سلامت کارگر نیست؛ هر چند که شرایط اقتصادی و اجتماعی مناسب در کاهش تعداد و انواع حوادث نقش بسزایی دارد."^(۳)

در اینجا دو سؤال مهم ممکن است، مطرح شود:

- ۱- کاهش تعداد حوادث ناشی از کار چه تأثیرات روانی و اجتماعی - اقتصادی بر کارگران، سازمان تأمین اجتماعی و کل جامعه دارد؟
 - ۲- به فرض که علل و زمینه های مختلف وقوع حوادث ناشی از کار با بررسی های علمی شناخته شود چگونه می توان این شرایط را اصلاح نمود؟
- در پاسخ به سؤال اول، نخست به نشریه

سازمان تأمین اجتماعی نظر می افکنیم: "نظری اجمالی به نتایج و آثار نامطلوب و وخیم حوادث ناشی از کار نسبت به کارگر، خانواده وی و مصالح و منافع عمومی و بار مالی حاصله از آن برای سازمان تأمین اجتماعی مؤید این قضیه است."^(۴)

"حوادث ناشی از کار خسارات و زیانهای جانی و مالی زیادی بدنبال دارند که در درجه اول کارگر و کارفرما و در مرحله بعد، صنعت و اقتصاد مملکت و بالاخره کل جامعه از آن متضرر می شوند. بطور کلی خسارات حوادث ناشی از کار را می توان به دو دسته تقسیم کرد:

- الف. خسارات قابل سنجش
 - ب. خسارات غیرقابل سنجش
- مورد اول شامل کلیه هزینه هایی است که برای جبران خسارات باید پرداخت گردد. مانند

اثر حوادث ناشی از کار فوت شده‌اند از ۱۲۷۹۳۸۷۰ ریال به ۳۶۴۱۸۹۰۸۱ ریال رسیده یعنی ۲۸ برابر شده است.

آمار مذکور نشان می‌دهد که سازمان تأمین اجتماعی همه ساله چه هزینه هنگفتی را در زمینه‌های مختلف متحمل می‌شود. (۷)

بر اساس آمار منتشر شده از طرف سازمان تأمین اجتماعی تعداد ۱۷۲۲۱ نفر در سال ۱۳۶۷ دچار حادثه شده‌اند که به ترتیب: ۲/۳۷ درصد فوت کرده‌اند، ۱/۶۲ درصد دچار از کارافتادگی کلی شده‌اند، ۱/۹ درصد از ۳۳٪ تا ۶۶٪ از کار افتاده شده‌اند، ۲/۴۵ درصد کمتر از ۳۳٪ از کارافتادگی داشته‌اند و ۹۱/۶۶ درصد هم بهبودی کامل یافته‌اند.

این آمار گویای آن است که حداقل ۱۷۲۲۱ نفر از نیروی کار در برهه‌ای از زمان در صحنه تولید حاضر نبوده‌اند. ۱۷۲۲۱ خانواده و تعداد زیادی از واحدهای تولیدی و خدماتی که کارگران در آنها کار می‌کرده‌اند دچار تألمات روحی شده‌اند. کارفرمایان و سازمان تأمین اجتماعی مبالغ هنگفتی را بابت این حوادث پرداخته‌اند و بر اقتصاد جامعه نیز صدماتی وارد شده است.

پس در پاسخ به سؤال اول به این نتیجه می‌رسیم که حوادث ناشی از کار به دلیل تعداد قابل توجه آن یک مشکل اجتماعی به حساب می‌آید که با کار و زندگی عده نسبتاً زیادی از انسانها در ارتباط است و برای کارگران، کارفرمایان، سازمان تأمین اجتماعی و جامعه پدیده ناگواری است.

در پاسخ به سؤال دوم، برنامه‌های پنج ساله اول و دوم توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور و سیاستهای دولت که افزایش تولید، ایجاد تعادل و رسیدن به خودکفایی را در صدر اهداف خود قرار داده‌اند و این حقیقت که بدون حمایت از نیروی کار، افزایش تولید به آسانی میسر نخواهد بود و همچنین وظایف وزارت کار بعنوان حافظ منافع کارگران و صیانت از نیروی کار، پشتوانه مهمی برای انجام تحقیق و برنامه‌ریزی اجتماعی درباره مشکلات کارگران است.

بنابراین، از جنبه کاربردی این تحقیق راهگشای تصمیم‌گیری است که مایلند با شناخت یکی از مشکلات جامعه کارگری به حفظ و سالم‌سازی نیروی کار کمک نمایند. از جنبه نظری نیز این تحقیق که کند و کاوی است درباره عوامل اجتماعی مؤثر بر حوادث ناشی از کار و بعنوان پژوهشی که در زمینه‌ای کم سابقه انجام یافته است، می‌تواند ادبیات جامعه‌شناسی

کار و جامعه‌شناسی صنعتی را در ایران غنای بیشتری بخشد و زمینه‌ای تجربی برای مطالعات آکادمیک و دانشگاهی باشد.

اهداف تحقیق:

الف. هدفهای کلی:

۱- بررسی و مطالعه عوامل اجتماعی - اقتصادی و روانی که بر احتمال وقوع حادثه ناشی از کار مؤثرند.

۲- ارائه پیشنهادات به منظور کاهش تعداد حوادث ناشی از کار.

ب. هدفهای اختصاصی:

۱- توصیف و تبیین عوامل اجتماعی (جمعیت‌شناسی و جامعه‌شناسی) که بر احتمال وقوع حادثه ناشی از کار مؤثرند. مثل: سن، جنس، سواد، ویژگیهای خانواده و غیره.

۲- توصیف و تبیین عوامل اقتصادی مؤثر بر وقوع حوادث ناشی از کار مثل: حقوق و مزایا، شغل دوم و غیره.

۳- توصیف و تبیین عوامل روانی مؤثر بر وقوع حادثه ناشی از کار مثل: علاقه به کار، خستگی روحی، داشتن مشکل سخت و آزاردهنده در زندگی و غیره.

فرضیه‌های تحقیق:

الف. فرضیه اصلی:

حادثه ناشی از کار، اگر چه در نگاه اول بنظر می‌رسد که فقط دارای علل فنی است ولی احتمالاً شرایط اجتماعی - روانی خاصی در وقوع آن دخالت دارند.

ب. فرضیه‌های فرعی: فرضیه اصلی را به منظور بررسی به فرضیات فرعی زیر تفکیک نمودیم:

فرضیه اول: بنظر می‌رسد که بین جنس و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه دوم: بنظر می‌رسد که بین سن و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه سوم: بنظر می‌رسد که بین محل تولد و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه چهارم: بنظر می‌رسد که بین سواد و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه پنجم: بنظر می‌رسد که بین وضعیت تأهل و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه ششم: بنظر می‌رسد که بین تعداد فرزندان و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه هفتم: بنظر می‌رسد که بین تعداد افراد تحت سرپرستی و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

مطالعات اخیر در آلمان در مورد

صنایع فلزی نشان

می‌دهد که

کارخانه‌هایی که بین ۵۰ تا ۱۹۹

کارگر دارد،

بطور متوسط ۱۳۰ حادثه در

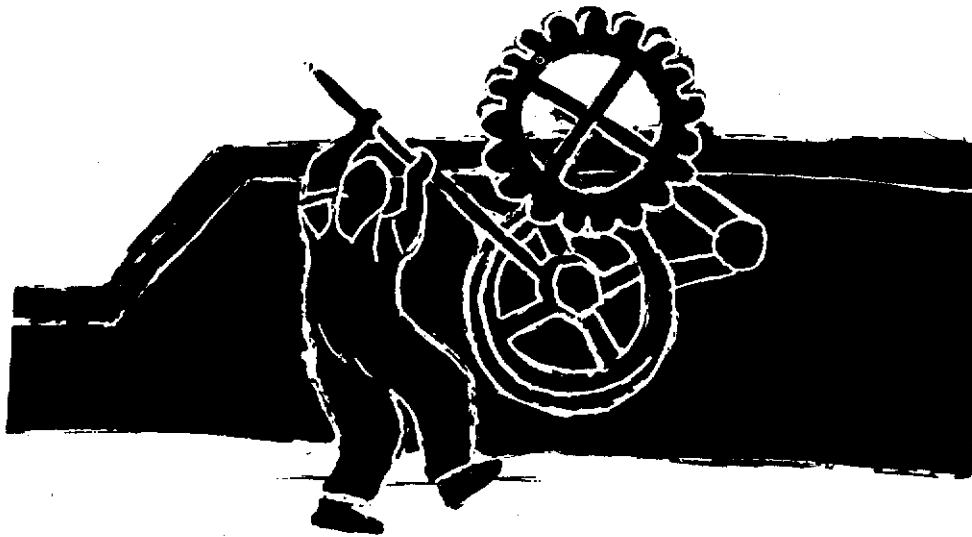
برابر هر ۱۰۰۰ کارگر و برای

کارخانه‌هایی که

دارای ۱۰۰۰ کارگر هستند

۹۳ حادثه وجود دارد.

معنی داری ۸۳۶ نفر انتخاب شد یعنی نتایج حاصل از نمونه به احتمال ۹۹ درصد قابل تعمیم به جامعه آماری می‌باشد. شیوه نمونه‌گیری، تصادفی سیستماتیک طبقه‌بندی شده برگزیده شد. یعنی جامعه آماری بر حسب نوع فعالیت به طبقات مختلف تقسیم گردید و در داخل این طبقات نمونه‌ها به شکل تصادفی سیستماتیک انتخاب شد. برای هر نمونه اصلی، دو نمونه رزرو نیز انتخاب گردید تا در صورت عدم دسترسی به نمونه اصلی، نمونه رزرو جانشین آن شود.

تکنیکهای جمع‌آوری اطلاعات:

در تحقیقات پیمایشی معمولاً تکنیک اصلی جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه است. برای تدوین پرسشنامه این تحقیق، با توجه به اشراف به موضوع و کوششی که در تهیه طرح تحقیق به عمل آمده بود و مشورت با افراد صاحب‌نظر پرسشنامه مقدماتی تهیه گردید. این پرسشنامه در

احساس رعایت عدالت در محیط کار و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه بیست و دوم: بنظر می‌رسد که بین رضایت از وضعیت رفت و آمد به محیط کار و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه بیست و سوم: بنظر می‌رسد که بین داشتن مشکل سخت و آزاردهنده و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه بیست و چهارم: بنظر می‌رسد که بین رضایت از شغل و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه بیست و پنجم: بنظر می‌رسد که بین نوع استخدام و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

روش تحقیق:

تحقیق در این باره یک تحقیق میدانی و یا یک تحقیق پیمایشی است که در سطحی گسترده انجام می‌شود. گستره این پژوهش کارگاهها و کارخانه‌های استان تهران است. در پژوهشهای میدانی قبل از هر چیز

فرضیه هشتم: بنظر می‌رسد که بین سواد همسر و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه نهم: بنظر می‌رسد که بین وضعیت مسکن و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه دهم: بنظر می‌رسد که بین حقوق و مزایا و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه یازدهم: بنظر می‌رسد که بین سابقه کار و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه دوازدهم: بنظر می‌رسد که بین سابقه وقوع حادثه و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه سیزدهم: بنظر می‌رسد که بین مهارت در شغل و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه چهاردهم: بنظر می‌رسد که بین رسته و گروه شغلی و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه پانزدهم: بنظر می‌رسد که بین احساس آرامش در محیط کار و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه شانزدهم: بنظر می‌رسد که بین داشتن اختلاف با مسئولین و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه هفدهم: بنظر می‌رسد که بین تصور امکان پیشرفت شغلی و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه هیجدهم: بنظر می‌رسد که بین امکانات بهداشتی و درمانی محیط کار و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه نوزدهم: بنظر می‌رسد که بین امکانات حفاظت و ایمنی محیط کار و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه بیستم: بنظر می‌رسد که بین داشتن مشکلات خانوادگی و وقوع حادثه رابطه وجود دارد.

فرضیه بیست و یکم: بنظر می‌رسد که بین

گروه زیادی از حادثه‌دیدگان ناشی از کار علل مهم بی‌احتیاطی را ناراحتیهای ناشی از مشکلات مسکن و مشکلات مالی ذکر کرده‌اند.

۱۵ کارخانه و کارگاه استان تهران مورد آزمایش قرار گرفت. با اتکاء به دستاوردهای این آزمون و مشورت با محققین ذی‌ربط پرسشنامه نهایی تدوین و در ۹۰۰ نسخه تکثیر شد. در یک کلاس توجیهی پرسشگران آموزش لازم را برای تکمیل پرسشنامه فرا گرفتند. چون اکثر پاسخگویان از سواد کافی برخوردار نبودند، تأکید شد که پرسشنامه با روش مصاحبه تکمیل شود. با پیگیری و هماهنگیهای بعمل آمده پرسشنامه‌ها

جامعه‌ای که قرار است در آن پژوهش علمی انجام گیرد، باید مشخص و معین باشد تا بتوان به تمام شماری یا نمونه‌گیری از این جامعه اقدام نمود. جامعه آماری این تحقیق، بیمه‌شدگان حادثه‌دیده ده ماهه سال ۶۹ انتخاب شده که تعداد آنها ۵۰۰۸ نفر بود.

در این پژوهش واحد آماری فرد حادثه‌دیده ناشی از کار از جامعه آماری تحت مطالعه است. تعداد نمونه با حداکثر دقت و سطح

پیشینه تحقیق:

پیشینه و سابقه تحقیق را در دو بخش مورد بررسی قرار می‌دهیم:

الف - سابقه پدیده کار و حوادث ناشی از آن. کار همزاد انسان است. شاید در مراحل اولیه پیدایش، وجه تمایز اصلی انسان از سایر حیوانات کار کردن باشد. برخی از فلاسفه و دانشمندان معتقدند که کار انسان را انسان کرد. انسان با کار طبیعت را در جهت اهداف خود تغییر می‌دهد و ادامه حیات خود را ممکن می‌سازد. حذف عامل کار از زندگی بشر در واقع پایان زندگی اوست. چون زندگی انسان را مجموعه‌ای از نیازها و انگیزه‌های نامحدود تشکیل می‌دهد و ارضای این نیازها مستلزم کار کردن می‌باشد.

گفتم که کار همزاد انسان است. بنابراین، از موقمی که انسان برای رفع نیازهای خود کار کرده و در جریان کار با خطراتی مواجه بوده، حادثه ناشی از کار نیز وجود داشته است. تصور صدماتی که در هنگام شکار و گردآوری غذا، تهیه سرپناه و غیره به انسان وارد آمده است، قدمت حادثه ناشی از کار را نشان می‌دهد.

می‌توان تاریخچه حوادث ناشی از کار را تاریخچه کار یا به عبارت دیگر تاریخچه زندگی انسانی دانست. یعنی بشر از آغاز پیدایش با حادثه ناشی از کار روبرو بوده ولی حوادث ناشی از کار در طول قرون و اعصار و مکانهای مختلف میزانهای متفاوتی داشته است. قبل از انقلاب صنعتی، بدلیل ساخت کشاورزی و تولیدات صنعتی در مقیاس کم، هرچند حوادث ناشی از کار وجود داشته و تدابیری نیز برای خنثی کردن اثرات آنها اتخاذ شده است ولی این حوادث هرگز بعنوان مشکل اجتماعی مطرح نبوده‌اند.

با انقلاب صنعتی و بکار افتادن کارخانه‌های عظیم با تولید انبوه، ایمنی و بهداشت در محیط کار اهمیت یافته و حوادث ناشی از کار توجه بیشتری را به خود معطوف داشته است. زیرا میزان تولید تابع حضور کارگر در محیط کار و سلامت وی می‌باشد. متناسب با تحول صنعت از سخت‌افزار به نرم‌افزار، نوع حادثه نیز تغییر کرده است.

بعد از انقلاب صنعتی و براه افتادن کارخانه‌های بزرگ، حوادث ناشی از کار بیشتر شامل آسیب رسیدن به اعضای بدن نظیر دست و پا، انگشتان، تنه، سر و گردن و غیره بود و این حوادث در بخشهای صنعت، ساختمان و معادن،

فراوانی نسبی بیشتری داشته است. ولی بنظر می‌رسد با پیچیده‌تر شدن تکنولوژی، بیماریهای شغلی نظیر تأثیر پرتوهای خطرناک، تنفس مواد سمی، تماس با مواد شیمیایی و غیره اهمیت بیشتری یافته است. با این حال، در کشورهای صنعتی حوادث ناشی از کار هنوز توجه لازم را می‌طلبد.

"مطالعات اخیر در آلمان در مورد صنایع فلزی نشان می‌دهد که کارخانه‌هایی که بین ۵۰ تا ۱۹۹ کارگر دارد، بطور متوسط ۱۳۰ حادثه در برابر هر ۱۰۰۰ کارگر و برای کارخانه‌هایی که دارای ۱۰۰۰ کارگر هستند ۹۳ حادثه وجود دارد." (۸)

"مقایسه میزان تلفات دومین جنگ جهانی با عده اشخاصی که در همین مدت در اثر حادثه ناشی از کار در انگلستان فوت کرده‌اند یا صدمه دیده‌اند بیانگر اهمیت مسأله است. در تمام مدت جنگ، نیروهای مسلح انگلستان (به استثنای واحدهای ناوگان تجاری) هر ماه بطور متوسط ۳۴۶۲ نفر کشته، ۷۵۲ نفر مفقود و ۳۹۱۲ نفر

زخمی و در مجموع ماهانه ۸۱۲۶ نفر قربانی داشته است. در مدت شش سال یعنی از سال ۱۹۳۹ تا ۱۹۴۵ میزان متوسط تلفات در رشته‌های مختلف صنعت (از جمله در باراندازها و کارگاههای کشتی‌سازی) ۱۰۷ نفر کشته و ۲۲۰۰۲ نفر زخمی بوده است. تلفات نیروی دریایی ایالات متحده آمریکا ضمن جنگ جهانی دوم بطور متوسط در هر ماه ۶۰۸۴ نفر کشته و ۷۶۳ نفر مفقود و ۱۵۱۶۱ نفر زخمی بوده است (جمعاً ۲۲۰۸۸ نفر). اما میزان تلفات حوادث ناشی از کار در هر ماه در فاصله سالهای ۱۹۴۲ تا ۱۹۴۴ تعداد ۱۳۱۹ نفر کشته، ۱۲۱ نفر از کار افتاده کلی دائم، ۷۰۵۱ نفر از کار افتاده دائم عضوی از بدن و ۱۵۲۳۵۶ نفر از کار افتاده موقت یعنی جمعاً ۱۶۰۷۴۷ نفر حادثه دیده) بوده است. بدین ترتیب دیده می‌شود که در این دو کشور حوادث ناشی از کار (بدون در نظر گرفتن شدت و وخامت مورد) بیشتر از تلفات مربوط به عملیات یک جنگ بوده است."

"امروزه در چندین کشور (ژاپن و آمریکا) بطور منظم بیش از ۲ میلیون حادثه ناشی از کار در هر سال اتفاق می‌افتد. کشورهای دیگر (آلمان، فرانسه و ایتالیا) سالیانه بیش از یک میلیون حادثه ناشی از کار دارند. بسیاری از دولتهایی که پاره‌ای از آنها جزو بزرگترین و صنعتی‌ترین کشورها هستند، هیچگونه اطلاعات آماری در این زمینه منتشر نمی‌کنند. با

- در کشورهای در حال توسعه

به دلیل فقدان

سیستم اقتصادی - اجتماعی

متعادل، ضعف فرهنگ ایمنی

شغلی و وارداتی بودن

تکنولوژی، حوادث

ناشی از کار بخش قابل توجهی

از نیروی کار را سالانه

دچار آسیب ساخته

و علاوه بر تأثیرات روانی،

زیانهای اقتصادی

فراوانی را نیز به بار

می‌آورند.

وجود این، اگر تعداد حوادث ناشی از کار که هر سال در دنیا اتفاق می‌افتد بیش از ۱۵ میلیون مورد تخمین زده شود و رنجها و ناراحتیها و تلفاتی که در اثر این حوادث بوجود می‌آید مدنظر قرار گیرد، معلوم می‌شود که این رقم تا چه حد وحشت‌آور است.^(۹)

در کشورهای در حال توسعه به دلیل فقدان سیستم اقتصادی - اجتماعی متعادل، ضعف فرهنگ ایمنی شغلی و وارداتی بودن تکنولوژی، حوادث ناشی از کار بخش قابل توجهی از نیروی کار را سالانه دچار آسیب ساخته و علاوه بر تأثیرات روانی، زیانهای اقتصادی فراوانی را نیز به بار می‌آورند.

در ایران حدود ۱/۴ تخته‌های بیمارستانی در

از هنگامی که حوادث ناشی از کار بعنوان یک مشکل اجتماعی شناخته شده، بررسیهای گوناگونی به قصد شناخت علل بوجود آورنده آن صورت گرفته است. در کتابهای مختلفی که مستقلاً درباره حوادث ناشی از کار و راههای پیشگیری از آن و همچنین منابعی که درباره ایمنی و بهداشت کار انتشار یافته به پدیده حادثه ناشی از کار پرداخته شده است.

اداره کل بازرسی کار وزارت کار و امور اجتماعی به انتشار سالانه تجزیه و تحلیل حوادث ناشی از کار براساس گزارشهای بازرسان کار می‌پردازد.

اداره کل آمار و مطالعات سازمان تأمین اجتماعی سالانه گزارشی درباره حوادث ناشی از کار منتشر می‌کند.

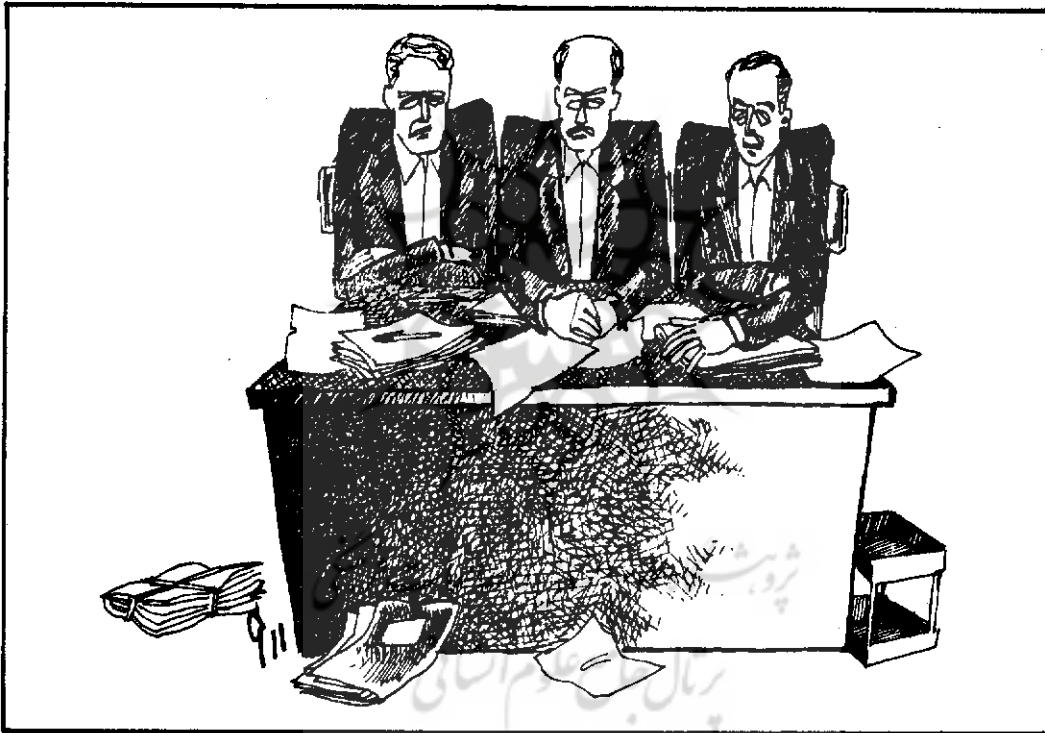
۲- گزارشهای منتشر شده از طرف اداره کل بازرسی کار وزارت کار و امور اجتماعی.^(۱۲)

۳- رساله پایان‌نامه فوق لیسانس آقای علی مشایخ.^(۱۳)

۴- کتاب پیشگیری حوادث ناشی از کار.^(۱۴)

چارچوب تئوریک تحقیق:

در این تحقیق آن تئوری که بتواند علل اجتماعی بوجود آورنده رفتاری که بر وقوع حوادث ناشی از کار مؤثرند را تبیین نماید، پس از بررسی و مطالعات فراوان، تئوری میدانی "لوپن یافیلد تئوری" انتخاب گردید. این تئوری به محقق کمک می‌کند که بتواند در هر شرایط زمانی و مکانی محدود، حوادث ناشی از کار و

عوامل مؤثر بر رفتار را بررسی تجربی نماید. علت انتخاب تئوری میدانی لوپن وابسته بودن رفتار فرد حادثه دیده به شرایط زمانی و مکانی خاص است.

تعریف مفاهیم و واژه‌ها:

۱- علل اجتماعی: به آن دسته ویژگیهای فردی و محیطی گفته می‌شود که در میان حادثه‌دیدگان بطور جمعی وجود دارد و بر بوجود آمدن حادثه ناشی از کار نیز مؤثر است. این ویژگیهای فردی و محیطی به متغیرهای جامعه شناختی، جمعیت شناختی و روان شناختی تفکیک گردید.

در منابع و پایان‌نامه‌های تحصیلی دانشگاهی نیز می‌توان توجه به حوادث ناشی از کار را ملاحظه نمود.

با بررسیهای بعمل آمده مشخص گردید که در تحقیقات انجام شده عمداً بر جنبه فنی حادثه ناشی از کار تأکید شده و تحقیقات معمولاً در حد توصیف متغیرها بوده است. متغیرهای مورد بررسی از جنبه انسانی نیز اکثراً جمعیت شناختی بوده‌اند. البته در پاره‌ای از این بررسیها به شکل گذرا به نقش عوامل اجتماعی اشاره شده است. تعدادی از مطالعات انجام شده در این زمینه عبارتند از:

۱- گزارش و بررسی آماری سازمان تأمین اجتماعی.^(۱۱)

سطح کشور به کسانی اختصاص دارد که به نحوی دچار حادثه شده‌اند. سازمان تأمین اجتماعی در سال ۱۳۶۸ مبلغ ۱۸۶۱۷۱۸۱۷ ریال را بابت غرامت نقص عضو، مبلغ ۲۴۱۶۵۳۷۷۶۵ ریال بابت از کارافتادگی جزئی و کلی، مبلغ ۱۳۰۹۲۹۷۷۵۲ ریال بابت غرامت دستمزد و ایام بیماری ناشی از حوادث کار و مبلغ ۵۴۸۹۶۶۳۲۷۰ ریال را بابت مستمری بازماندگان افرادی که در اثر حوادث جان خود را از دست داده‌اند، پرداخت کرده است.^(۱۰)

ب. نگاهی به مطالعات انجام شده درباره حوادث ناشی از کار:

۲- حادثه ناشی از کار: حادثه‌ای است که در حین انجام وظیفه و به سبب آن برای بیمه شده اتفاق می‌افتد مقصود از حین انجام وظیفه اوقاتی است که بیمه شده در کارگاه یا مؤسسات وابسته یا ساختمانها و محوطه آن مشغول به کار باشد و یا به دستور کارفرما در خارج از محوطه کارگاه عهده‌دار انجام مأموریتی باشد. اوقات مراجعه به درمانگاه یا بیمارستان و یا برای معالجه درمانی و توانبخشی و اوقات رفت و برگشت بیمه شده از منزل به کارگاه جزو اوقات انجام وظیفه محسوب می‌گردد؛ مشروط بر اینکه حادثه در زمان عادی رفت و برگشت به کارگاه اتفاق افتاده باشد. حوادثی که برای بیمه شده حین اقدام برای نجات سایر بیمه شدگان اتفاق می‌افتد، حادثه ناشی از کار محسوب می‌شود. (ماده ۶۰ قانون تأمین اجتماعی). (۱۵)

تجزیه و تحلیل داده‌ها:

اطلاعات استخراج شده از پرسشنامه‌ها پس

از ویرایش در ۵۴ جدول یک بعدی و ۳۰ جدول دو بعدی تنظیم گردید. سپس برای هر جدول بطور مستقل توصیف، تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری انجام گرفت. برای اثبات فرضیه‌ها در مورد جداول یک بعدی از فراوانی نسبی و در مورد جداول دو بعدی از آزمون مجذورچی استفاده شد.

نتیجه‌گیری:

مراحل مختلف تحقیق بویژه مرحله تجزیه و تحلیل اطلاعات ما را به نتایجی رسانده است که به اهم آن اشاره می‌شود:

- ۱- میزان حادثه ناشی از کار در مردان بیش از زنان است.
- ۲- میزان حادثه ناشی از کار در گروه‌های سنی (۲۵-۲۹)، (۳۰-۳۴)، (۳۵-۳۹) ساله بیش از سایر گروه‌های سنی است.
- ۳- محل تولد اکثریت حادثه دیدگان ناشی از کار در شهر بوده است.

۴- نیمی از حادثه دیدگان ناشی از کار یا از نعمت سواد محروم بوده‌اند یا سواد آنها در حد کلاس پنجم ابتدایی و تعالیم نهضت سوادآموزی بوده است.

۵- اکثریت حادثه دیدگان ناشی از کار متأهل بوده‌اند.

۶- اکثریت افراد حادثه دیده بیش از دو فرزند دارند.

۷- اکثر افراد حادثه دیده علاوه بر زن و فرزند، کسان دیگری نیز تحت تکفل دارند.

۸- وضعیت سواد همسر حادثه دیدگان نامطلوب‌تر از افراد حادثه دیده است.

۹- اکثریت حادثه دیدگان از داشتن منزل شخصی محروم بوده‌اند.

۱۰- میزان حقوق اکثریت حادثه دیدگان، در گروه (۹۹۹۹۹-۵۰۰۰۰) ریال قرار داشته است.

۱۱- کسانی که سابقه کار آنها در گروه (۹-۵) ساله بوده است؛ نسبت به سایر گروه‌ها بیشتر

دچار حادثه دیدگی شده‌اند.

۱۲- در بین حادثه‌دیدگان، دست و پا و انگشتان دست بیش از بقیه اعضا دچار حادثه دیدگی شده است.

۱۳- علت حادثه ناشی از کار بیش از نیمی از حادثه‌دیدگان بی احتیاطی ذکر شده است.

۱۴- گروه زیادی از حادثه‌دیدگان ناشی از کار علل مهم بی احتیاطی را ناراحتیهای ناشی از مشکلات مسکن و مشکلات مالی ذکر کرده‌اند.

۱۵- برای اکثریت حادثه‌دیدگان، حادثه ناشی از کار برای اولین بار اتفاق افتاده است. تنها ۳۳٪ از حادثه‌دیدگان قبلاً دچار حادثه ناشی از کار شده‌اند.

۱۶- اکثریت حوادث ناشی از کار منجر به از کارافتادگی جزئی (کمتر از ۱۰٪) و یا بهبودی کامل شده است.

۱۷- برای کارگران ساده و کارگران ماهر، بیش از بقیه کارگران حادثه ناشی از کار پیش آمده است.

۱۸- برای اکثریت حادثه‌دیدگان، شغلی که عملاً انجام می‌داده‌اند با عنوان رسمی شغلشان یکی بوده و برای بخش کوچکی از حادثه‌دیدگان عدم تطابق بین عنوان رسمی و عنوان عملی شغل وجود داشته است.

۱۹- اکثریت حادثه‌دیدگان در گروه‌ها و رسته‌های فنی و خدماتی به کار اشتغال داشته‌اند.

۲۰- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه احساس عدم آرامش در محیط کار را نداشته‌اند.

۲۱- اکثریت حادثه‌دیدگان با سرپرست قسمت خود در محیط کار اختلافی نداشته‌اند.

۲۲- اکثریت حادثه‌دیدگان پیشرفت شغلی خود در آینده را پیش‌بینی می‌کرده‌اند.

۲۳- اکثریت حادثه‌دیدگان امید به آینده بهتر در زندگی را داشته‌اند.

۲۴- نزدیک به نیمی از حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از امکانات بهداشتی و درمانی محیط کار خود رضایت نداشته‌اند.

۲۵- اکثریت حادثه‌دیدگان از امکانات حفاظت و ایمنی محل کار خود قبل از وقوع حادثه رضایت نداشته‌اند.

۲۶- اکثریت حادثه‌دیدگان اظهار داشته‌اند که قبل از وقوع حادثه دارای مشکلات خانوادگی خاصی نبوده‌اند.

۲۷- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت مسکن خود رضایت نداشته‌اند.

۲۸- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع

در کلیه کشورها با

هر درجه از رشد صنعتی

و اجتماعی آثار زیانبار و

وحشتناک حوادث ناشی از کار

به نسبت نیروی انسانی

و سرمایه‌های

مادی و معنوی آنچنان عظیم

است که تنها با وضع

قوانین و مقررات

نمی‌توان آن آثار را محو کرد

و یا کاهش داد.

حادثه از مسؤل قسمت خود راضی بوده‌اند.

۲۹- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه احساس عدم تبعیض و عدم رعایت عدالت در محیط کار خود را نداشته‌اند.

۳۰- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت رفت و آمد به محیط کار رضایت داشته‌اند.

۳۱- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه دارای مشکل سخت و آزاردهنده‌ای در زندگی نبوده‌اند.

۳۲- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از شغل خود راضی بوده‌اند.

۳۳- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت تغذیه کارکنان در محیط کار احساس رضایت می‌کرده‌اند.

۳۴- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت حقوق و دستمزد خود راضی نبوده‌اند.

۳۵- اکثریت حادثه‌دیدگان از رسیدگی مسؤلین محیط کار به مشکلاتشان قبل از وقوع حادثه احساس رضایت کرده‌اند.

۳۶- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از نحوه اداره محیط کار خود احساس رضایت کرده‌اند.

۳۷- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه احساس ثبات شغلی داشته‌اند.

۳۸- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه به کارشان علاقه داشته‌اند.

۳۹- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه احساس می‌کرده‌اند که کارشان از لحاظ جسمی دشوار و خسته‌کننده است.

۴۰- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه احساس می‌کرده‌اند که کارشان از نظر روحی خسته‌کننده است.

۴۱- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه در استخدام رسمی یا آزمایشی بوده و از لحاظ ثبات شغلی نگرانی نداشته‌اند.

۴۲- برای اکثریت حادثه‌دیدگان، حادثه ناشی از کار برای اولین بار پیش آمده است.

۴۳- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت تغذیه خانواده خود راضی بوده‌اند.

۴۴- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت سلامت اعضای خانواده خود احساس رضایت داشته‌اند.

۴۵- اکثریت حادثه‌دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت تحصیل فرزندان خود راضی بوده‌اند.

- حوادث ناشی از کار به دلیل تعداد قابل توجه آن یک مشکل اجتماعی به حساب می آید که با کار و زندگی عده نسبتاً زیادی از انسانها در ارتباط است و برای کارگران، کارفرمایان و جامعه پدیده ناگواری است.

۱۰- چون اکثریت حادثه دیدگان احساس می کرده اند که کارشان از لحاظ جسمی و روحی خسته کننده است بسا انجام آزمونهای استعدادسنجی نسبت به تطابق نوع شغل و نوع علاقه و توانمندی بیمه شده اقدامات جدی صورت گیرد.

۱۱- چون فرهنگ بهداشت و بویژه استفاده از امکانات حفاظت و ایمنی در بین حادثه دیدگان پایین است با گسترش برنامه های آموزشی و تبلیغی، حادثه دیدگان و خانواده های آنان بیشتر با مفاهیم بهداشتی آشنا شوند و مزایای رعایت نظافت و اصول ایمنی برای آنها ملموس گردد.

مشکلات تحقیق:

تحقیق درباره مشکلات اجتماعی و انسانی معمولاً با موانعی همراه است ولی در کشورهایی که تحقیقات و بررسیهای اجتماعی جا نرفته و نهادی نشده، بویژه هنگامی که جامعه مورد بررسی از حالت طبیعی و عادی برخوردار نباشد (جامعه افراد حادثه دیده)، این موانع و مشکلات دو چندان می شود. لیکن رهنمودهای علمی و اقتدا به محققین و پژوهشگران که در سخت ترین شرایط، همواره بر دستاوردهای علمی و تحقیقاتی بشر افزوده اند و از سختی مشکلات و دشواری راه نهراسیده اند، موجب شده که در انجام پژوهشهای اجتماعی در جامعه ای که به آن نیاز شدید دارد، شانه خالی نکنیم و بتوانیم تا اندازه ای با تحقیقات و بررسیهای اجتماعی دین خود را ادا نماییم. با این همه، اشاره به مشکلاتی که در جریان تحقیق با آن مواجه بوده ایم و برای دیگرانی که مایل به ادامه اینگونه تحقیقات هستند، احتمالاً راهگشاست.

- مشکل ملموس نبودن ارزش و نقش تحقیقات اجتماعی برای مسئولان اجرایی، مدیران کارخانه ها و کارگاهها و کسانی که به نحوی می توانستند به انجام این تحقیق کمک کنند.

- مشکل پاتولوژیک (آسیب دیده) بودن جامعه: جامعه مورد بررسی متأثر از نوعی آسیب ناشی از حادثه بود و وقوع حادثه بر جسم و روح آنها اثر گذاشته و باعث شده بود که از حساسیت بیشتری برخوردار باشند. آموزش پرسشگران و

شود. ۶- چگونگی اکثریت حادثه دیدگان دارای همسرانی هستند که از نظر میزان سواد در وضع مطلوبی نمی باشند، با هماهنگی نهضت سوادآموزی اقدامات لازم در جهت با سواد نمودن همسران کارگران بعمل آید.

۷- چون بخش قابل توجهی از حادثه دیدگان را کارگران ساده تشکیل می دهند، با برنامه های آموزشی منظم نسبت به آشنا نمودن کارگران ساده به چگونگی استفاده از ابزار و وسایل محیط کار اقدامات لازم صورت گیرد.

۸- چون اکثریت حادثه دیدگان در رسته های فنی و خدماتی بوده اند نسبت به آموزش و تأمین امکانات حفاظت و ایمنی برای این گروهها اقدامات جدی تری انجام شود.

۹- چون تعداد اعضای خانوار در بین حادثه دیدگان زیاد می باشد با اعمال برنامه های منظم تنظیم خانواده نسبت به کاهش باروری در میان بیمه شدگان اقدامات مؤثری بعمل آید. البته این برنامه تنظیم خانواده باید به شکل اصولی بر موانع فرهنگی که مانع تحقق آن شده است غالب آید و با توجه به امکانات و روحیات بیمه شدگان تنظیم گردد.

۴۶- اکثریت حادثه دیدگان قبل از وقوع حادثه از رفتار همسر خود احساس رضایت داشته اند.

۴۷- نیمی از حادثه دیدگان قبل از وقوع حادثه از وضعیت اثاث و لوازم منزل خود راضی بوده اند.

۴۸- اکثریت حادثه دیدگان از شیفت کار خود قبل از وقوع حادثه ناشی از کار احساس رضایت داشته اند.

پیشنهادهای:

با توجه به نقش نیروی انسانی سالم و با نشاط در افزایش تولید و کمک به تحقق برنامه توسعه اقتصادی - اجتماعی کشور و در نظر گرفتن زیانهایی که وقوع حوادث ناشی از کار از جنبه های روانی، اجتماعی و اقتصادی به فرد حادثه دیده، خانواده وی، اقتصاد کشور و در نهایت به کل جامعه وارد می سازد، با استعانت از یافته های تحقیق پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می شود:

۱- چون میزان حقوق و مزایای اکثریت حادثه دیدگان در سطح پایین می باشد و اکثریت حادثه دیدگان متأهل و دارای فرزند و دیگر افراد تحت تکفل هستند، نسبت به تعدیل حقوق و دستمزد بیمه شدگان با به پای تورم موجود در جامعه اقدامات لازم صورت گیرد.

۲- چون اکثریت حادثه دیدگان از داشتن منزل شخصی محروم هستند و تعداد زیادی از آنها از وضعیت مسکن خود اظهار ناراضی کرده اند، پیشنهاد می شود که با فعال تر شدن تعاونیهای مسکن کارگری و سرمایه گذاری سازمان تأمین اجتماعی و بانکهای کشور در امر خانه سازی، بیمه شدگان بیشتر از نظر مسکن مورد حمایت قرار گیرند.

۳- چون نزدیک به نیمی از حادثه دیدگان از امکانات بهداشتی و درمانی محیط کار خود رضایت نداشته اند، نسبت به رفع نواقص درمانگاهها و تجهیز آنها به وسایل ضروری اقدام لازم بعمل آید.

۴- چون اکثریت حادثه دیدگان از وسایل و امکانات حفاظت و ایمنی محیط کار رضایت نداشته اند، نسبت به تأمین امکانات حفاظت و ایمنی در محیط کار که تأثیر مستقیم در وقوع حادثه دارد، اقدامات جدی صورت پذیرد.

۵- چون نیمی از حادثه دیدگان بیسواد یا سواد آنها در سطح ابتدایی بوده است، نسبت به فعال تر نمودن برنامه های سوادآموزی کارگران و اعمال سیاستهای تشویقی اقدامات لازم انجام

نقش روابط کار در تولید و اقتصاد کشور

کارگران در سازمانهای صنفی جهت همسنگ کردن کفه کارگران با کارفرما در رابطه کار بوجود آمد و بتدریج نضج گرفت، بعدی که اینک در بیشتر کشورهای پیشرفته، استانداردها و شرایط کار از طریق مذاکره مستقیم و آزادانه بین تشکلات کارگری و کارفرمایی ایجاد می‌شوند و دولت‌ها نه تنها دخالت خود را در این زمینه بلکه حتی در حل و فصل اختلافات کارگری و کارفرمایی نیز به حداقل ممکن تقلیل داده‌اند. در کشور ما، هرچند که پیش از انقلاب نیز در مقررات کسار تشکلات کارگری و کارفرمایی پیش‌بینی شده بودند لیکن پس از انقلاب با توجه به نقش مردم و اتکاء امور به آراء عمومی در نظام اسلامی، متشکل شدن کارگران در سازمانهای مربوطه مورد توجه بیشتری قرار گرفت و در همین رابطه شوراها و اسلامی کار و بعدها دیگر

اگر به آمار مربوط به دادخواست‌های سال ۷۲ بپردازیم مشاهده می‌شود که از ۱۷۳ هزار دادخواست واصله بالغ بر ۹۰ هزار در ارتباط با اخراج بوده که آن از طرف دادگاهها پذیرفته شده است.

تشکلات کارگری و کارفرمایی بوجود آمدند، بنحوی که اینک این نهادها کاملاً توانسته‌اند تا حدی موقعیت خود را در کشور و نظام روابط کار پیدا نمایند. نکته‌ای که در این رابطه باید روی آن تأکید نمایم ضرورت بیشتر توجه به تشکلات کارگری بویژه در شرایط اقتصادی و اجتماعی فعلی است که روند سپردن کارها به مردم و سازمانهای مردمی و کساستن از وظایف و مسئولیتهای دولت، شتاب گرفته است و وزارت کار نیز باید از دخالت‌های مستقیم در روابط کارگران و کارفرما بکاهد و کار آنها را بخود آنها واگذار نموده و تنها وظیفه برنامه‌ریزی ارشادی داشته باشد.

درخصوص انتقال اداره کل سازمانهای کارگری و کارفرمایی به این شاخه معاونت نیز باید عرض کنم که اداره کل مزبور اصولاً بخشی از روابط کار است که مدتی از اصل خود دور بوده و اینک در تجدید سازمان وزارت کار به روابط کار بازگشته است و امیدواریم این انتقال در رشد تشکلات کارگری و کارفرمایی، رفع مشکلات آنها و افزایش کارایی آنها تأثیر مورد انتظار را داشته باشد.

بقیه از صفحه ۱۰

از کارگران عزیز خواستارم که با همکاری صمیمانه و همدلی‌های لازم همانگونه که تا بحال داشته‌اند با رعایت مقررات و حفظ انضباط و طرد بی‌انضباطی قبل از آنکه از ناحیه مدیریت اعمال شود، حسن نیت خویش را اعلام و بدانند که واحدهای تولیدی و اقتصادی متعلق به شخص خاص و شرکت خاص نیست بلکه متعلق به میهن اسلامی است و افزایش اقتدار اقتصادی هر واحد در بهره‌وری و افزایش تولید ملی مؤثر بوده و خواهد بود.

می‌دانید که سازمان بین‌المللی کار یکی از قدیمی‌ترین سازمانهای تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد است که حتی پیش از تأسیس این سازمان حیات و فعالیت داشته و کشور ما ایران یکی از قدیمی‌ترین اعضا آن است. تأثیر مصوبات این سازمان، چه آنهایی که ایران به آنها ملحق شده و چه اسنادی که رسماً به آنها ملحق نشده‌ایم، در تدوین و شکل‌گیری ادبیات کارگری ما بسیار زیاد بوده و بسیاری از استانداردهای پیش‌بینی شده در قوانین کار کشورهای مختلف و منجمله ایران از این اسناد نشأت گرفته‌اند. در تدوین قانون کار جمهوری اسلامی ایران نیز یکی از مهمترین منابع، مصوبات سازمان بین‌المللی کار بوده و سعی شده است پیشرفته‌ترین و مترقی‌ترین استانداردهای کار با رعایت فرهنگ اسلامی و ملی، و نیز نیازها و شرایط اقتصادی و اجتماعی، در آن لحاظ شوند. از این نظر و با التفات به این که قانون کار حاصل تلفیق مترقی‌ترین استانداردهای بین‌المللی کار و نیز اصول الهی و تعالیم آسمانی اسلامی است، بنظر اینجانب نه تنها از قوانین دیگر کشورها چیزی کم ندارد بلکه از جهات بسیاری بر آنها ارجح است.

- طبق اطلاع اخیر، اداره کل سازمانهای کارگری و کارفرمایی از معاونت فرهنگی به معاونت نظارت بر روابط کار منتقل گردیده است، نظر شما راجع به تشکلهای کارگری و کارفرمایی چیست و علت این انتقال چه بوده است؟

همانطور که می‌دانید سازمانهای کارگری و کارفرمایی یکی از اجزاء لاینفک روابط کار در عصر حاضر است. با تحولات افکار و لزوم تقلیل دخالت دولت‌ها در روابط بین افراد و مشارکت بیشتر مردم در امور مربوط به خود و از طرفی عدم تساوی بین موضع کارگر، که تنها مالک کار خویش است و کارفرما که دیگر عوامل تولید را در اختیار خود دارد، ایده و فکر متشکل شدن

برخوردهای سنجیده آنان، حساسیت افراد حادثه دیده را به حداقل رساند.

- مشکل دسترسی به اطلاعات.

- مشکل زمان و مکان مناسب در هنگام

تکمیل پرسشنامه.

- مشکل دسترسی به افراد نمونه.

- مشکل جلب اعتماد پاسخگویان.

- مشکل زمان وقوع حادثه.

زیرویس:

۱- محسنی، منوچهر: بررسی حوادث ناشی از کار در ایران مجله صنعت و ایمنی، شماره ۵، ص ۵۰
۲- گزارش و بررسی آماری حوادث ناشی از کار در سالهای ۶۷-۶۵، نشریه شماره ۶۷۰۳، اداره کل آمار و مطالعات سازمان تأمین اجتماعی، مهرماه ۱۳۶۸، ص ۱

۳- منبع شماره ۲، ص ۱

۴- منبع شماره ۲، مقدمه، ص ۱

۵- زاهدی، شمس‌السادات: روابط صنعتی، مرکز نشر دانشگاهی، ص ۱۶۹-۱۶۸

۶- منبع شماره ۲، ص ۳

۷- منبع شماره ۶، ص ۷۳-۱۷۲

۸- ایمنی و بهداشت کار، گزارش جهانی کار، ترجمه کسری جوزانی، معاونت طرح و برنامه ص ۶

۹- پیشگیری حوادث ناشی از کار، مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

۱۰- گزارش و بررسی آماری حوادث ناشی از کار در سالهای ۶۷-۶۵، نشریه شماره ۶۷۰۳، ص ۱

۱۱- گزارش و بررسی آماری حوات ناشی از کار، انتشارات سازمان تأمین اجتماعی

۱۲- نتایج آماری طرح و بررسی و تجزیه و تحلیل حوادث ناشی از کار، معاونت نظارت بر روابط کار، اداره کل بازرسی کار، سال ۱۳۶۹

۱۳- مشایخ، علی: بررسی علل حوات ناشی از کار کارگران بیمه شده نزد سازمان بیمه‌های اجتماعی، به راهنمایی دکتر کاظم محمد، مؤسسه آمار و انفورماتیک

۱۴- پیشگیری حوادث ناشی از کار، مؤسسه کار و تأمین اجتماعی

۱۵- به نقل از: گزارش بررسی آماری حوادث ناشی از کار، سازمان تأمین اجتماعی، نشریه شماره ۶۷۰۳، مهرماه ۱۳۶۸.